

**I.E.S. OTERO PEDRAYO (OURENSE). DEPARTAMENTO DE FILOSOFÍA.
EXTRACTO DO PROGRAMA DE FILOSOFÍA E CIDADANÍA. CURSO 2009-2010**

A. OBXECTIVOS XERAIS.

1. Identificar e apreciar o sentido dos problemas filosóficos e empregar con propiedade e rigor os novos conceptos e termos.
2. Adoptar unha actitude crítica e reflexiva ante las cuestiones teóricas y prácticas.
3. Argumentar de modo coherente e contrastado o propio pensamento.
4. Practicar e valorar o diálogo filosófico como proceso de busca racional da verdade.
5. Analizar e comentar textos filosóficos, tanto na súa coherencia interna como no seu contexto histórico.
6. Utilizar procedementos básicos para o traballo intelectual autónomo.
7. Adoptar unha actitude de respecto das diferenzas e crítica ante todo intento de xustificación das desigualdades sociais e ante toda discriminación.
8. Valorar a capacidade normativa e transformadora da razón para construír unha sociedade máis xusta.
9. Valorar os intentos por construír unha sociedade mundial baseada no cumprimento dos dereitos humanos, na convivencia pacífica e na defensa da natureza.
10. Consolidar a competencia social e cidadá fundamentando teoricamente o seu sentido, valor e necesidade para exercer unha cidadanía democrática.

B. CONTIDOS.

1. O saber filosófico fronte a outros saberes. A súa especificidade e función.
2. As preguntas fundamentais da filosofía.
3. A filosofía como racionalidade teórica e como racionalidade práctica.
4. A dimensión biolóxica e socio-cultural do ser humano.
5. A relación lingüística e simbólica do ser humano co mundo.
6. As concepcións filosóficas do ser humano.
7. Os fundamentos antropolóxicos da acción moral.
8. As teorías éticas ante a sociedade actual.
9. O Estado democrático e a cidadanía global: os Dereitos Humanos.

C. PROCEDEMENTOS.

- Elaboración de **resumes, esquemas, sínteses, cadros comparativos** e mapas **conceptuais** a partir de textos de diversa índole.
- **Lectura e resume-comentario dunha obra** de carácter filosófico ou ensaístico a partir dun listado ofrecido polo profesor-a ou dos libros suxeridos *Taller de Filosofía* do libro de texto.
- **Lectura, análise e comentario de textos** especificamente filosóficos, pero tamén de outra índole máis xenérica, recollidos de diversos ámbitos e que reflexionen acerca da realidade natural, social, cultural, política ou estrictamente humana.
- Planificación e execución, a partir de diferentes fontes de información (bibliográficas e informáticas) dun pequeno **traballo de investigación** acerca dos problemas tratados, valorándose a súa presentación en **soporte informático**.
- Elaboración, presentación dalgunha opinión persoal a partir dun listado de temas (fundamentada na debida recompilación de textos e autores e exposta segundo as pautas propias dunha **disertación filosófica**). Esta actividade terá a súa continuación na defensa persoal das disertacións a través de **debates** na clase. Algunhas propostas: *Utilidade de pensar; ¿É posible alcanzar a verdade de xeito absoluto e total?; ¿Como alcanzar a felicidade? ¿Axudaranos a ciencia?; ¿Qué o ser humano? Humanos, animais, persoas ou robots; ¿Cal debe ser a nosa guía de conducta: a razón ou os sentimentos?; ¿Avanza a humanidade cara ao mellor? Virtudes e defectos da nosa sociedade; ¿Ser ou ter? ¿Cal é o sentido da nosa vida?; Importancia da beleza e a arte nas nosas vidas... A propósito, onde está, que é a beleza?; Os dereitos dos animais: O Proxecto Gran Simio; Vantaxes e perigos do pensamento*

utópico; A necesidade duns valores éticos universais; En defensa dos nosos dereitos... (sociais, individuais, políticos,...). Caben tamén outros temas, apuntados no libro de texto ou suxeridos.

- Visionado e comentario dalgunha película ou documental.
- Establecemento da **debidas relacións cronolóxicas** dalgúns feitos relevantes da historia da sociedade, da política, da cultura, da filosofía ou da ciencia.

D. AVALIACIÓN.

1. Aprender a seguir os pasos dunha argumentación e a construír argumentos tanto en apoio dunha tese como da contraria; distinguindo os argumentos válidos dos falaces.
2. Aprender a ler en profundidade un texto, de modo que se sexa capaz de distinguir con precisión qué se sostén nel e con qué argumentos.
3. Aprender a imaxinar alternativas e razoamentos cos que criticar e fundamentar de modos novos as posicións de outros e as propias.
4. Ser capaz de expresarse por oral e por escrito con precisión e con coherencia.
5. Aprender o manexo correcto das fontes bibliográficas.
6. Habituar a non tratar os problemas filosóficos con espírito de avogado da propia tese, senón estar moi ben disposto a ser refutado.
7. Habituar a ser sensible ós matices dos problemas e a buscar na propia experiencia os exemplos que os acercan a todos.
8. Educarse na admiración filosófica e fuxir das respostas que veñen dadas polo entorno e un mesmo non pensara.
9. Reflexionar criticamente sobre o alcance dos coñecementos das disciplinas non filosóficas.
10. Abrir o campo da comprensión, tolerancia e empatía aos distintos modos da existencia.
11. Adquirir conciencia histórica, de maneira que se saiba discernir a evolución e a madurez tanto dos problemas como das respostas.
12. Fomentar o recoñecemento da liberdade persoal e o sentido da responsabilidade, sobre todo no que se refire ás opinións que se aceptan.
13. Valorar a necesidade da sociedade, esencial a todo ser humano.
14. Estimar a vida política democrática e aprender a cultivala racionalmente.
15. Sensibilizarse respecto da inxustiza e as múltiples formas do mal na historia.

Criterios de cualificación.

En xeral, a avaliación consistirá en analizar a destreza no manexo da información e dos conceptos básicos de cada unidade, a capacidade de relación entre os principais contidos do curso en relación aos obxectivos arriba marcados. Isto poderase comprobar por tres medios: a. Comentarios de texto. b. Probas obxectivas c. Diálogo e traballos na aula.

Valorarase ademais non só a reprodución memorística de contidos conceptuais. Terase en moita consideración a precisión e a claridade de exposición, así como a madurez persoal na mesma: orixinalidade e capacidade crítica, rigor conceptual, coherencia expositiva. Asemade –tal como se apunta tanto nos obxectivos como nos criterios de avaliación e nos principios que guían a metodoloxía didáctica- a nota da avaliación non só dependerá da cualificación do exame. Teranse en conta os aspectos que poidan contribuír a mostrar contidos de tipo actitudinal e procedemental. Estas actividades e actitudes poderán modificar a mera cualificación do exame ata nun 30%, valorándose positivamente ata un máximo de 1 punto e negativamente ata un máximo de 1 punto cando se amose unha actitude diletante e mesmo ata de 2 puntos se houberse unha clara actitude de entorpecemento da marcha normal da clase. Faise constar ademais que cando o profesor-a da materia teña dúbidas razoables acerca da licitude dos medios polos que un alumno-a obtén unha determinada cualificación nun exame poderá exixirle no prazo dunha semana que se someta a unha defensa oral da materia obxecto do exame. O **sistema de recuperación** virá determinada polos mesmos principios.